

До протоколу № 200
від 25 лютого 2026 року

В И С Н О В О К

до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України
щодо меценатської діяльності у сфері культури»
(реєстр. № 14276 від 05.12.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Руслана Стефанчука розглянув у межах предметів свого відання на засіданні 25 лютого 2026 року (протокол № 200) проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 14276 від 05.12.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики визначено головним комітетом з підготовки цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект розроблено з метою запровадження у систему державно-приватного партнерства інституту меценатства у сфері культури.

Проектом акта пропонується запровадити нову термінологію, що стосується меценатства, визначити суб'єктів, напрями та види меценатської діяльності, шляхи державної підтримки меценатів культури, встановити істотні вимоги договору про меценатську допомогу, а також внести зміни до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» з метою уникнення суперечностей між положеннями законів.

Встановлення інституційних основ для розвитку меценатства у сфері культури покликано сформулювати **чіткі та прозорі правила здійснення меценатської діяльності у формах, найбільш прийнятних і зручних для меценатів**, а також стимулювати таку діяльність шляхом запровадження **відповідних заохочувальних механізмів**.

Проектом акта **закладаються передумови та визначаються перспективи розвитку культури меценатства в Україні**, спрямованої на взаємовигідне співробітництво бізнесу та громадян із закладами культури та митцями.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) висловило окремі зауваження, зокрема запропонувало узгодити частину першу нової статті 28¹ Закону з положеннями Закону України

«Про публічно-приватне партнерство» та Закону України «Про охорону культурної спадщини», уточнивши, що участь у реалізації проектів і програм з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, консервації, капітального і поточного ремонту), модернізації та реновації закладів культури, а також на об'єктах культурної спадщини, може здійснюватися на засадах публічно-приватного партнерства.

Крім того, відповідно до абзацу сьомого частини третьої статті 28¹ Закону, меценат культури, отримувач меценатської допомоги та бенефіціар не можуть бути юридичними особами, що створені та зареєстровані відповідно до законодавства України, але кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), який має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, є Російська Федерація або громадянин Російської Федерації, крім тих, що проживають на території України на законних підставах, або юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства Російської Федерації.

ГНЕУ зауважує, що дискусійним видається виокремлення лише однієї країни для застосування обмеження, оскільки такий підхід не враховує можливих змін у переліку держав, що можуть становити загрозу національній безпеці України, та не узгоджується із системним підходом законодавця, застосованим в інших сферах правового регулювання.

У запропонованих змінах використовується термін «кінцевий бенефіціарний власник», однак визначення цього поняття у проекті відсутнє, що може призвести до неоднозначного тлумачення відповідних положень. Крім того, зі змісту цих положень випливає, що кінцевим бенефіціарним власником може бути Російська Федерація, а також юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства Російської Федерації. **Водночас такий підхід не узгоджується з пунктом 30 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів...», згідно з яким кінцевим бенефіціарним власником є виключно фізична особа.**

Також ГНЕУ звертає увагу, що з положень проекту не випливає, чи повинні російська федерація, фізична або юридична особа володіти відповідною часткою самостійно чи спільно з іншими особами. У зв'язку з цим, на думку ГНЕУ, може виникнути ситуація, за якої кілька осіб, які підпадають під ознаки зазначеного положення, володітимуть частками у статутному капіталі менше ніж 10 відсотків, а відтак не підпадатимуть під дію пропонованих положень, що ускладнює досягнення мети правового регулювання.

Крім того, ГНЕУ зауважує, що **запропоноване формулювання не враховує можливість опосередкованого володіння часткою у статутному капіталі юридичних осіб через пов'язані або афілійовані компанії. Відтак це може призвести до виникнення прогалин у правовому регулюванні, які дозволятимуть обходити встановлені проектом обмеження.**

Міністерство освіти і науки України повідомило про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України повідомило про відсутність зауважень та пропозицій до законопроекту.

Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти також повідомило про відсутність зауважень до законопроекту.

Національна академія мистецтв України (далі – НАМ України) висловила підтримку законопроекту за умови врахування низки уточнень і доповнень. Зокрема запропоновано уточнити визначення «меценатська діяльність» з урахуванням специфіки художніх і науково-мистецьких проєктів, творчих резиденцій, академічних досліджень у сфері мистецтва, цифрових і медіакультурних платформ, а також передбачити диференціацію суб'єктів меценатської діяльності із закріпленням вимог до прозорості, звітності та етичних стандартів.

Крім того, НАМ України пропонує врегулювати ієрархію норм у разі колізії положень щодо меценатської допомоги та благодійної діяльності, а також розглянути можливість виокремлення спеціального розділу у Законі України «Про культуру», присвяченого меценатській діяльності у сфері культури та мистецтв.

Також зазначено, що абзац другий частини першої статті 28¹ передбачає можливість «нового будівництва» на об'єктах культурної спадщини, що не узгоджується з положеннями Закону України «Про охорону культурної спадщини» (зокрема статей 24 та 26). У зв'язку з цим запропоновано викласти відповідний абзац у такій редакції:

«участь у реалізації проєктів і програм з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, консервації, капітального і поточного ремонту), модернізації та реновації закладів культури, а також виконання робіт на об'єктах культурної спадщини з урахуванням вимог законодавства про охорону культурної спадщини».

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад» висловила підтримку законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який визначений головним з підготовки законопроекту, на своєму засіданні 26 січня 2026 року (протокол № 190) прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 14276 від 05.12.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу з урахуванням необхідності доопрацювати зазначений законопроект до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

Підкомітет з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу, розглянувши на своєму засіданні 9 лютого 2026 року законопроект реєстр. № 14276 та надані до нього експертні висновки, запропонував Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати

Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні зазначений проект Закону прийняти за основу.

Заслухавши інформацію голови підкомітету з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти і адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу Р. Грищука, заступника Міністра культури України І. Вербицького, обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері культури» (реєстр. № 14276 від 05.12.2025), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Направити цей Висновок та висновок Національної академії мистецтв України до Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, який визначений головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК